

บทที่ ๑

บทนำ

ความสนใจในปัญหา

"ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในสังคม" เป็นหัวข้อที่น่าสนใจใน
ด้านวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาสังคมวิทยา แต่ยังไม่ค่อยมีผู้ใดศึกษาโดยละเอียดในเรื่อง
ดังกล่าวของสังคมไทยเลย ภาวะการณ์สังคมไทยภายหลังวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นมา
ได้มีการกล่าวถึงความแตกต่างทางชนชั้น และการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อชนชั้นกันมาก โดยเฉพาะคน
รุ่นหนุ่มสาวล้วนมีความสนใจในเรื่องดังกล่าว ซึ่งปรากฏอยู่ในข้อเขียนและบทความต่าง ๆ
ทั่วไป ทั้งที่เป็นสารคดีที่ผู้เขียนเขียนขึ้นเอง และเป็นข้อเขียนประเภทแปล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ยังมีขายแพร่หลายในมหาวิทยาลัย เช่น โฉมหน้าศักดินาไทย (สมสมัย ศรีสุพรรณ, ๒๕๑๔
: ๓๐๒ หน้า) เปิดหน้าภาคศักดินาไทย (อ. ประมวลวิทย์, ๒๕๑๗ : ๒๒๐ หน้า) บท
วิเคราะห์วรรณกรรมยุคศักดินา (จิตร ภูมิศักดิ์, ๒๕๐๐ : ๒๔๔ หน้า) นิราศหนองคาย
วรรณคดีที่ถูกลืม (สิทธิ ศรีสยาม, ๒๕๑๔ : ๓๔๘ หน้า) ประชาชนชั้น (คม สุริยะ,
๒๕๑๗ : ๓๕๒ หน้า) คัมภีร์ของผู้ถูกกดขี่ ของ เป่าโลว์ แพร์ (จิราภรณ์ ศิริสุพรรณ แปล,
๒๕๑๗ : ๑๘๐ หน้า) การศึกษาสำหรับผู้ถูกกดขี่ ของ เป่าโลว์ แพร์ (ช. เขียวพุ่มพวง
แปล, ๒๕๑๗ : ๑๕๕ หน้า) โลกที่สาม (ส. ชัยภูมิชน, ๒๕๑๗ : ๑๒๘ หน้า) บทความ
เกี่ยวกับชนชั้นในประเทศไทย, ขบวนการกระดูกสันหลังที่ถูกลืม, ชนชั้นกฏมพีในสังคมไทย
พัฒนาการของชนชั้นกฏมพี (ศูนย์ ๖, ๒๕๑๗ : ๕ - ๓๔) บทความเกี่ยวกับกรรมกร, ทน
ทางการต่อสู้ปลดแอกตนเองของชนชั้นกรรมกร, นักเรียนนักศึกษาจะสัมพันธ์กับกรรมกรอย่าง
ไร, ชนชั้นกรรมกรในสังคมไทย, การต่อสู้ของกรรมกรไทยเป็นภาพที่น่าหวัหระจริงหรือ?
(ศูนย์ ๗, ๒๕๑๗ : ๖ - ๓๐) เป็นต้น นอกจากนี้หนังสือที่แสดงความเป็นมาแนวทางการ
ต่อสู้เพื่อความเสมอภาคของนักเรียน นิสิต นักศึกษา เช่น แนวทางการต่อสู้ของ นักเรียน
นิสิต นักศึกษา (กลุ่มนักศึกษา - ประชาชน เพื่อพัฒนาชนบท รวบรวม, ๒๕๑๗ : ๑๔๑ หน้า)

ขบวนการนักศึกษาไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน (วิทยากร เชียงกูล บรรณาธิการ , ๒๕๑๗ : ๑๕๑ หน้า) สำหรับหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับลัทธิการเมืองประเภทสังคมนิยม และสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ พร้อมแนวความคิดของนักคิดในลัทธิดังกล่าว ได้มีการพิมพ์เผยแพร่เป็นจำนวนมากในระยะเวลาดังกล่าวนี้ เป็นต้น

จากความสนใจของคนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาว่าคนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวซึ่งมีความสนใจในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในสังคมไทยนั้น มี "ความสำนึก" ในเรื่องดังกล่าวหรือไม่ และอย่างไร ประกอบกับขณะที่งานวิจัยดังกล่าวยังไม่เสร็จสิ้น ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ได้มีคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเข้ายึดอำนาจรัฐบาลของ ม.ร.ว. เสถียร ปราโมช และ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อมา รัฐบาลของคณะปฏิรูปนี้ก็ได้ตั้งเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในนโยบายของรัฐบาล ซึ่งบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔) เพื่อเป็นวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศในแนวใหม่ คือ เน้นการสร้างความเป็นธรรม และการลดช่องว่างทางสังคม (เอกสารแถลงข่าวคณะรัฐมนตรีฯ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๙) หลักพัฒนาประเทศดังกล่าวนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นหลักที่เป็นแนวความคิดสืบเนื่องอันเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางชนชั้น ซึ่งคนรุ่นหนุ่มสาวสนใจอยู่แล้ว จึงทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่างานวิจัยเรื่องความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในสังคมไทยของนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกรณีศึกษาของคนรุ่นหนุ่มสาวที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอุดมศึกษา ในสาขาทางการเมืองการปกครองของชาติ จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะหาข้อเท็จจริง และเสนอข้อศึกษาเพื่อหาความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างชนชั้นในสังคมไทยกรณีศึกษาของนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับความสัมพันธ์ในแง่ของความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องในฐานะความเป็นนิสิตตามลำดับชั้นสูงต่ำที่มีต่อการระบุความแตกต่างระหว่างชนชั้น (Class Identification) ความตระหนักในความแตกต่างระหว่างชนชั้น (Class Awareness) และความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับ

๑. ในประเทศไทยงานวิจัยด้านความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น (Class Consciousness) ไม่ได้มีนักวิจัยผู้ใดทำงานวิจัยดังกล่าวมาก่อนเลย มีแต่ผลงานวิจัยเกี่ยวกับ "การจัดลำดับชั้นทางสังคม : การศึกษาหมู่บ้านขยาย อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" (บุญมา นครินทร์ , ๒๕๑๖ : ๑ - ๘๘) ซึ่งเป็นงานวิจัยเพียงส่วนหนึ่งที่สามารถนำเข้ามาใช้วิเคราะห์ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในสังคมไทยได้ ในแง่ที่เป็นหลักเกณฑ์ของการจัดลำดับชั้นทางสังคมตามความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน (หรือในสังคม) ซึ่งงานวิจัยของ บุญมา นี้ได้พิสูจน์ว่า ดัชนี (indicators) การจัดลำดับชั้นทางสังคมตามความคิดเห็น (Subjective Approach) ของสมาชิกซึ่งเป็นวิธีวัดลำดับชั้นสำหรับสังคมต่างประเทศไม่สามารถนำมาใช้ศึกษากับสังคมไทยได้ ดัชนีของการจัดลำดับชั้นทางสังคมตามข้อคิดของสมาชิกในสังคม คือ เครื่องแสดงความรู้สึกทางชั้น (สูง , กลาง , ต่ำ) ของสมาชิกในสังคม และกำหนดตนเองว่าอยู่ในชั้นใดด้วย สำหรับดัชนีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งใช้วัดการจัดลำดับชั้นทางสังคมตามความคิดเห็นของสมาชิกในสังคม บุญมา ฯ ได้สร้างจากตัวชี้ ซึ่งได้แก่ อาชีพ , การศึกษา , อสังหาริมทรัพย์ , สังหาริมทรัพย์ และรายได้

๒. ออสการ์ แกลทซ์ (Oscar Glantz) ได้ทำวิจัยเรื่อง "Class Consciousness and Political Solidarity" (Glantz, 1958 : 375-383) ได้ศึกษากับบุคคล ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักธุรกิจ เจ้าของกิจการขนาดเล็กและใหญ่ กลุ่มคนงานที่อยู่ในสหภาพแรงงาน และที่ไม่ได้อยู่ในสหภาพแรงงาน เพื่อศึกษาพฤติกรรมและแรงจูงใจทางการเมืองในนครฟิลาเดเฟีย สหรัฐอเมริกา ผลปรากฏว่า ความสำคัญในความแตกต่างระหว่างชนชั้นมีส่วนสัมพันธ์อย่างชัดเจน และเป็นธาตุแท้ต่อพลังอันแข็งแกร่งในการหาคะแนนเสียงทางการเมือง และทั้งกลุ่มนักธุรกิจและกลุ่มคนงานจะแสวงหาผลประโยชน์ในการกระทำทางการเมืองร่วมกัน โดยเฉพาะในกลุ่มคนงานที่มีการพัฒนาความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นสูงมากเท่าไร ความรุนแรงแย่งกร้าวในชั้นนั้น ๆ จะมีอิทธิพลโดยตรงกับสถานการณ์ทางการเมืองทวีมากขึ้นเท่านั้น

๓ . Werner S. Landecker ได้ทำวิจัยเรื่อง "Class-Crystallization and Class Consciousness" (Landecker, 1963 : 219 - 229) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา "ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น" ๓ ประการดังนี้คือ

เกณฑ์ที่ ๑ ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างสถานภาพของชนชั้น (Class-Status Consciousness) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในสังคม โดยบุคคลจะมีเป้าหมายของตนเองในตำแหน่งที่ดำรงอยู่ของระบบชั้นสังคม และการคาดคะเนปฏิสัมพันธ์ของคนต่อบุคคลอื่นซึ่งอยู่ร่วมในตำแหน่งนั้นด้วยในลักษณะการรวมตัวสมัครสมานสามัคคี

เกณฑ์ที่ ๒ ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างลำดับชั้นทางสังคม (Class-Structure Consciousness) ซึ่งเป็นอีกรูปหนึ่งของความสำนึกในความแตกต่างทางชนชั้น หมายความว่ากลุ่มบุคคลสำนึกว่าในสังคมมีลำดับชั้นทางสังคม (สูง , กลาง , ต่ำ ,) นี้จะประกอบด้วย

๒ . ๑ การรับรู้และเข้าใจในตำแหน่งทางชั้น ตามลักษณะของการถืออาชีพต่าง ๆ

๒ . ๒ ความเชื่อที่ว่า มีอุปสรรคทางชั้นชนซึ่งขัดขวางความสามารถส่วนตัวและความก้าวหน้าของบุคคลบางคน

๒ . ๓ การรับรู้ของขอบเขตของความแตกต่างระหว่างชนชั้น

๒ . ๔ ความรู้ในความแตกต่างทางชนชั้นในแง่ของอำนาจและอภิสิทธิ์

๒ . ๕ การกำหนดจำนวนการแบ่งชั้นชนออกเป็น ๒ ชั้น หรือมากกว่านี้

องค์ประกอบดังกล่าวนี้จะกำหนด โอกาสชีวิตและการเลื่อนฐานะในการสร้างชีวิตให้ดีกว่าเดิมด้วย

เกณฑ์ที่ ๓ ความสำคัญในความแตกต่างระหว่างผลประโยชน์ของชนชั้น (Class-Interest Consciousness) เป็นแบบชนิดสุดท้ายของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น หมายถึงความตระหนัก และเชื่อว่าในแต่ละชั้นมีแนวโน้มของการกระทำในผลประโยชน์ของตัวเอง โดยการระบุผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ของชั้น และเมื่อมีความแตกต่างระหว่างชนชั้นมาก ความขัดแย้งในผลประโยชน์ทางชั้นแต่ละชั้นจะสูง

จากเกณฑ์ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น ๓ ประการข้างต้นนี้ Landecker ได้ใช้รูปจำลองของการรับรู้ (Cognitive Mode) และรูปจำลองของความรู้สึก (Affective Mode) อธิบายว่า ในเมื่อกลุ่มบุคคลมีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างสถานภาพของชั้นชน จะรับรู้ว่าคุณเองอยู่ในชั้นใดทางสังคม และสร้างความรู้สึกเหนียวแน่นและสามัคคีภายในชั้น กลุ่มบุคคลมีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างลำดับชั้นทางสังคมจะรับรู้และเข้าใจในสังคมว่าต้องมีความแตกต่างทางชนชั้น และมีความรู้สึกที่จะอ้างถึงสิทธิและอุปสรรคต่าง ๆ ทางชั้นชน และกลุ่มบุคคลมีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างผลประโยชน์ของชนชั้นแล้ว จะรับรู้ในการระบุถึงผลประโยชน์ของบุคคลในชั้นนั้น ๆ และรู้สึกเป็นศัตรูกับชั้นอื่น ๆ ด้วย ดังแผนภูมิที่ Landecker ได้สร้างไว้ข้างล่างนี้

เกณฑ์ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น (Objective)	รูปจำลองของการรับรู้ และการตระหนัก (Cognitive Mode)	รูปจำลองของอารมณ์ และความรู้สึก (Affective Mode)
ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างสถานภาพของชนชั้น	การรับรู้ว่าคุณเองอยู่ในชั้นใดทางสังคม	ความสามัคคีและเหนียวแน่นภายในชั้น
ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างลำดับชั้นทางสังคม	ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางชนชั้น	การอ้างถึงสิทธิและอุปสรรคทางชนชั้น
ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างผลประโยชน์ของชนชั้น	การระบุถึงผลประโยชน์ของบุคคลในชั้นนั้น ๆ	การเป็นศัตรูกับชั้นอื่น ๆ

๔. John C. Legett ทำวิจัย เรื่อง "Working-Class Consciousness, Race, and Political" (Legett, ๑๙๖๓ : ๑๗๑ - ๑๗๖) งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาคณงานชายจำนวน ๓๗๕ คน ในนครดีทรอย (Detroit) สหรัฐอเมริกา ที่มีต่อการลงคะแนนเสียง ในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ มีสมมติฐาน "ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นของคณงาน ย่อมสนับสนุนการเลือกนักการเมืองแบบปฏิรูป (Reform Politician) ซึ่งกำลังเข้ารับการแข่งขันเลือกตั้ง เพื่อให้ก้าวนำยิ่งขึ้น" และพบว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่เป็นนิโกรเกือบทั้งหมด ซึ่งไม่ได้อยู่ในการเป็นสมาชิกในสหภาพกรรมกรหรือการต่อต้านต่าง ๆ ยอมรับตามข้อสมมติฐานข้างต้น แต่ในกลุ่มคณงานผิวขาวที่มีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น และเป็นสมาชิกในสหภาพกรรมกร จะมีแนวโน้มที่จะใช้การต่อต้านและนัดหยุดงานเป็นเครื่องต่อรองในการปรับปรุงผลประโยชน์ชนชั้นคณงานให้ก้าวนำมากกว่าที่จะใช้วิธีเลือกนักการเมืองแบบปฏิรูปมาสร้างความก้าวนำให้ ฉะนั้นงานวิจัยในที่นี้จึงพบว่าเชื้อชาติและการเป็นสมาชิกในสหภาพกรรมกรเป็นอุปสรรคของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่จะสนับสนุนให้เลือกนักการเมืองแบบปฏิรูป

๕. Jerome G. Manis และ Bernard N. Meltzer ได้ร่วมกันทำวิจัยเรื่อง "Some Correlates of Class Consciousness Among Textile Workers" (Manis and Meltzer, ๑๙๖๓ : ๑๗๗ - ๑๘๔) เป็นการวิจัยสร้างหาดัชนีของคำว่า ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น (Class Consciousness) ตามสมมติฐานของ Marx ที่ว่าคณงานมีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นจะมีแนวโน้มที่รับรู้และเข้าใจในสิ่ง ๕ ประการ และกำหนดคะแนนที่แสดงความสำนึกจากมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดดังนี้

ประการที่ ๑. รับรู้และเข้าใจในโครงสร้างของชั้นในรูปของการแบ่งชั้นเป็น ๒ ชั้น (Dichotomous terms) Manis และ Meltzer ได้ตั้งคำถามเพื่อต้องการทราบว่าในความคิดของคณงานนั้น สังคมควรจะแบ่งเป็น ๒ ชั้น หรือ ๓ หรืออื่น ๆ โดยให้คะแนนเต็ม ๒ คะแนนในเกณฑ์แรก และ ๐ คะแนนในเกณฑ์ต่อมาตามลำดับ

ประการที่ ๒. รับรู้และเข้าใจเกณฑ์การกำหนดชั้นในแง่เศรษฐกิจ (Economic term) Manis และ Meltzer ได้ตั้งเกณฑ์เพื่อหาคำตอบในความคิดของคณงานในเรื่องดังกล่าวว่ากำหนดชั้นเป็นทรัพย์สินและความมั่งคั่ง หรือด้วยอาชีพ หรือด้วยอื่น ๆ โดยให้คะแนนเช่นเดียวกับประการที่ ๑

ประการที่ ๓ รับรู้และเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นในรูปของความเป็นศัตรู ผู้เบียดเบียนและกอบ โดยผลประโยชน์กับผู้ที่ได้รับการเบียดเบียนและถูกกอบ โดยผลประโยชน์ (Antagonism) Manis และ Meltzer ได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้น เพื่อตามความคิดของคองงานว่าเป็นไปในรูปของศัตรู (Enemies) หรือในรูปของผลประโยชน์ร่วมกัน (Partnership) หรืออื่น ๆ การให้คะแนนเช่นเดียวกับประการที่ ๑

ประการที่ ๔ รับรู้และเข้าใจในความผูกพันและสร้างความสามัคคีอย่างเหนียวแน่น ภายในชั้น (Cohesive entities) Manis และ Meltzer ได้พบว่าความสามัคคีภายในชั้นเพื่อทราบในความคิดของคองงานว่าชั้นทั้งหมดในสังคมย่อมต้องผนึกกำลังให้มีความผูกพันกัน หรือมีชั้นสังคมเพียงชั้นเดียวเท่านั้นในสังคม ไม่จำเป็นต้องมีการผนึกกำลังหรืออื่น ๆ การให้คะแนนเช่นเดียวกับประการที่ ๑

ประการที่ ๕ รับรู้และเข้าใจในการเกิดระบบชั้นชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา จะให้มีชั้น แต่เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ (Class inevitability) Manis และ Meltzer ได้กำหนดในเรื่องดังกล่าว เพื่อหาความคิดของคองงานว่า คองงานไม่ปรารถนาให้มีระบบชั้นชนเกิดขึ้นอย่างเด็ดขาด หรือคองงานไม่ปรารถนาที่จะให้มีระบบชั้นชนในสังคม แต่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หรืออื่น ๆ การให้คะแนนเช่นเดียวกับประการที่ ๑

ต่อมา Manis และ Meltzer ได้นำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้เพื่อทำวิจัยในระยะแรก เพื่อวัดหาดัชนีความสำคัญในความแตกต่างระหว่างชนชั้น ตามที่กล่าวมาแล้วนั้นมาทำวิจัยอีก โดยตั้งข้อสมมติฐานว่า กลุ่มผู้ที่มีความสำคัญมากที่สุดในเรื่องความแตกต่างระหว่างชั้นชน จะมีส่วนสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับลักษณะ (๑) การหมุนเวียนของรายได้ระดับต่ำ (๒) การหมุนเวียนอยู่ในสภาพการไร้งานของคองงาน (๓) ความถี่ของการมีประสบการณ์ในการไร้งานของคองงาน (๔) ความถี่ของการมีประสบการณ์ในการนัดหยุดงานของคองงาน (๕) จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนาน้อยครั้ง และ (๖) ความไม่เชื่อและไม่ศรัทธาของคองงานเกี่ยวกับความก้าวหน้าในกิจการธุรกิจต่าง ๆ ในอนาคตของบุตรหลาน เพราะคองงานเชื่อว่าในสังคมมี ๒ ระดับชั้นชน

ผลที่ได้รับจากการวิจัยปรากฏว่า ไม่เป็นตามข้อสมมติฐาน เนื่องจากภายในกลุ่มคองงานที่มีสถานภาพต่ำเช่นเดียวกันนั้น ยังมีคองงานจำนวนหนึ่งที่ยอมรับสถานภาพของตนเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่เรียกร้องสิทธิใด ๆ บุคคลเหล่านี้มีแนวโน้มในการปรับตัวให้อยู่ในขอบเขตจำกัด และไม่เอนียงไปสู่การรวมกำลังเพื่อชั้นชนของตน เพราะไม่ได้รับความบีบคั้นทางเศรษฐกิจเท่าที่ควร เขาจึงยอมรับในโชคชะตา

กับคนงานคนอื่น ๆ ด้วย สภาพการรจัดรอนสิทธิของคนงานทั้งหมดแตกต่างกัน โดย เป็นไปตามลำดับชั้นของ
 คนงานอีกทีหนึ่ง มากกว่าคนงานทั้งหมดจะถูกรจัดรอนสิทธิทั้งหมดอย่าง เท่าเทียมกัน จึงเป็นสาเหตุนำไปสู่
 การเกิดความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นขึ้นในระดับที่ลดหล่นกัน ท่ามกลางสมาชิกของชั้นคนงาน
 ทั้งหมด และจากการทดสอบยังพบว่าคนงานผู้ที่มีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่อยู่ในระดับสูง
 มักจะไปร่วมกิจกรรมทางศาสนาบ่อยครั้งกว่าพวกที่มีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นอยู่ในระดับ
 ต่ำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้นงานวิจัยในตอนแรกนี้จึงพิจารณาได้ ๒ ประการ โดยสรุปคือ ประการที่ ๑ ดัชนีการ
 วัดความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นยังไม่มีควมเพียงพอเท่าที่ควร ประการที่ ๒ เจื่อนไซหรือ
 สภาวะแวดล้อมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการศึกษาของ Manis และ Meltzer ทำให้การศึกษาข้อ
 ผูกพันในความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นตาม เจื่อนไซหรือสภาวะที่ศึกษาไว้เกิดจุดอ่อนขึ้น

Manis และ eltzer จึงย้อนกลับมาศึกษาใหม่ โดยศึกษาความสำนึกในความแตกต่าง
 ระหว่างชนชั้นต่อไปอีก เพื่อค้นหาข้อสมมติฐานว่า ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในระดับสูง
 จะมีนัยสำคัญต่อความสัมพันธ์กับ (๑) การมีทัศนคติต้องการให้รัฐเป็นเจ้าของกิจการใน โรงงานอุตสาหกรรม
 กรรมสิ่งทอ (๒) การมีทัศนคติต้องการให้ โรงงานสิ่งทอ เข้าร่วมอยู่ในสหภาพกรรมกร (๓) ต้องการให้มี
 การเข้าร่วมการประชุมสหภาพกรรมกร โดยเร็ว และ (๔) การแสดงท่าทีเลือกชอบพรรคการเมือง
 (พรรคดี โมเครท) มากกว่าพรรครอื่น

สำหรับข้อสมมติฐานนี้จะเป็นตัวแปรที่มีส่วนร่วมอย่างชัดเจนในตัวดัชนีเดิมของความสำนึกใน
 ความแตกต่างระหว่างชนชั้น และเป็นตัวแปรที่ให้การสนับสนุนขยายส่วนย่อยของดัชนีเดิมให้สามารถทำ
 นายเจื่อนไซเฉพาะต่าง ๆ ได้ และผลงานวิจัยดังกล่าวนี้พบว่า สมมติฐานเกี่ยวกับความสำนึกในความ
 แตกต่างระหว่างชนชั้นที่ตั้งไว้เดิมและที่เพิ่ม เติมต่อมา มีผลทั้ง เป็นไปตามที่คาดไว้ และไม่ได้คาดไว้
 กล่าวคือ ผลที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนในความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสำนึกในความแตกต่าง
 ระหว่างชนชั้นในระดับสูงกับเจื่อนไซที่ได้ตั้งไว้เดิม ๒ ประการ คือ คนงานผู้มีความสำนึกในความแตก
 ต่างระหว่างชนชั้นในระดับสูงจะเป็นคนงานที่มีรายได้ขนาดปานกลาง ประการหนึ่ง และมีการเข้าร่วม
 ในกิจกรรมทางศาสนาในความถี่สูงอีกประการหนึ่ง และพบว่าความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น
 ในระดับสูงมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับเจื่อนไซอื่น ๆ นั้นเป็นไปตามที่คาดไว้และไม่ได้

คาดไว้ กล่าวคือ ผลที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนในความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในระดับสูงกับเงื่อนไขที่ได้ตั้งไว้เดิม ๒ เงื่อนไขคือ เงินรายได้หมุนเวียนในพิสัยปานกลางของคณงานและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาใน โปสถ์ของคณงานตามลำดับมีความถี่สูง และยังพบว่าความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในระดับสูง มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับเงื่อนไขอื่น ๆ ในข้อสมมติฐานเดิมคือ การหมุนเวียนอยู่ในสภาพการโรงงานของคณงาน ความถี่ของการมีประสบการณ์ในการโรงงานของคณงาน ความถี่ของการมีประสบการณ์ในการนัดหยุดงานของคณงาน และความไม่เชื่อและศรัทธาของคณงานเกี่ยวกับความก้าวหน้าในกิจการธุรกิจต่าง ๆ ในอนาคตของบุตรหลาน นอกจากนี้ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทัศนคติ ความต้องการให้รัฐเป็นเจ้าของกิจการใน โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเลือกชอบพรรคการเมือง (ดี โม เครท) มากกว่าพรรคอื่น ๆ และไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต้องการให้โรงงานสิ่งทอเข้าร่วมอยู่ในสหภาพกรรมกรสิ่งทอ

Manis และ Meltzer ได้อธิบายจุดอ่อนภายในดัชนีที่สร้างขึ้น โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของข้อคำถามดังนี้

ประการแรก Manis และ Meltzer ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถาม ๔ ประการดังกล่าวด้วยการหาค่าทดสอบ "Chi-Square" (χ^2) ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ และพบว่า ข้อคำถาม ๔ ประการซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญของดัชนี มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และเป็นปรากฏการณ์ที่เพิ่มองค์ประกอบก้าวหน้าไปจากดัชนีที่สร้างไว้เดิม

ประการที่ ๒ Manis และ Meltzer ได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามซึ่งเป็นดัชนี โดยหาความสัมพันธ์ในแต่ละข้อคำถามที่เป็นดัชนีของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่สร้างไว้เดิมกับที่สร้างขึ้นใหม่ดังกล่าว และพบว่า ๓ ใน ๔ ของข้อคำถามที่เป็นตัวชี้ของเกณฑ์การกำหนดที่มาของชั้น (Economic term) ตัวชี้ของเกณฑ์การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นในรูปของความเป็นศัตรู (Antagonism) และตัวชี้ของเกณฑ์การกำหนดความคิดว่าการเกิดของชั้นไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (Class-inevitability) จะไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในทางตรงกันข้ามคำถามเหล่านี้ช่วยอธิบายข้อจำกัดของดัชนี ดังนั้นถึงแม้ข้อคำถามที่เป็นตัวชี้ของ

ดัชนีที่มีบทบาทสำคัญต่อคำว่า "ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น" ในทฤษฎีของ Marx เพียงไร แต่ถ้าตัวชี้ของดัชนีนั้นมีอำนาจการทำนายต่อการศึกษาระชากรแล้ว จะสร้างข้อสงสัยในการใช้ดัชนีตามวัตถุประสงค์ของการกำหนดความหมายของคำว่าความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นนั้น เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ Manis และ Meltzer ได้พิจารณาถึงข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะของความเป็นสภาพทางชั้นสังคม กล่าวคือข้อคำถามเกี่ยวกับการหมุนเวียนอยู่ในสภาพการโรงงานของคนงาน ความไม่เชื่อและไม่ศรัทธาของคนงานเกี่ยวกับความก้าวหน้าในกิจการธุรกิจต่าง ๆ ในอนาคตของบุตรหลาน และการที่รัฐเข้าเป็นเจ้าของ โรงงานสิ่งทอ ลักษณะความเป็น ๒ ชั้นของชั้นทางสังคมอาจมีส่วนทำให้เกิดมีค่าดั้งเดิมของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในคนงาน เพื่อการต่อต้านนายทุนได้ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง ข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อในความสามัคคีภายในชั้น กล่าวคือข้อคำถามที่เกี่ยวกับการมีทัศนคติต้องการให้ โรงงานสิ่งทอ เข้าร่วมอยู่ในสหภาพกรรมกร ต้องการให้มีการเข้าร่วมการประชุม การมีทัศนคตินิยมชมชอบสหภาพกรรมกร โดย เร็วและการแสดงท่าทีเลือกชอบพรรคใด ไม่เคร่งครัดกว่าพรรคอื่น ๆ นั้น จะเป็นข้อเสนอแนะให้เห็นการลดความรุนแรงที่มีต่อ โครงสร้างชนชั้น และถ้าการตีความเช่นนี้เป็นไปอย่างถูกต้อง ดัชนีของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น จะมีความสำคัญที่แตกต่างกันตามทัศนคติของคนงานด้วย

Manis และ Meltzer ได้ให้ความเห็นดัชนีของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่สร้างขึ้นในตอนแรกนั้นจะทำให้ดีขึ้นได้ด้วยการสร้างดัชนีที่มาจากข้อคำถามทางสังคมด้วยเพิ่มขึ้นอีก เพื่อสืบต่อจากการสร้างดัชนีในข้อคำถามทางการเมืองมาแล้ว ดัชนีที่มาจากข้อคำถามทางสังคมอาจวัดเกี่ยวกับเชื้อชาติและกลุ่มชาติพันธุ์อื่น เป็นความสัมพันธ์ที่มีต่อกลุ่มผู้ที่ตอบข้อคำถาม เหล่านี้ด้วย นอกจากนี้ควรหาช่วงกำหนดของประสบการณ์ทางสังคม โดยตรงกับสมาชิกในชั้นของสิ่งของอื่น ๆ ด้วย เช่นระดับในความแตกต่างในความเชื่อต่อมโนภาพที่เป็นเครื่อง โศกกลางของขลัง (Fetishism) และความเท่าเทียมกันในความสัมพันธ์ติดต่อทางการค้า และรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้ว

แม้ว่าผลงานวิจัยของ Manis และ Meltzer จะปฏิเสธจุดยืนทางทฤษฎีของ Marx ในเรื่องความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น แต่ Manis และ Meltzer ถือว่าผลงานวิจัย

นี้มีแนว โนม์ซึ่งเป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่าเป็นไปตามผลงานวิจัยของ John R. Commons ในเรื่องมโนภาพของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างอาชีพของการทำงาน (Job-Consciousness) งานวิจัยของ Commons จะไม่ใช่เรื่องสหภาพทางชนชั้น แต่เป็นเรื่องของสหภาพทางอาชีพด้านการค้า และ กุส โดบายทางการประกอบอาชีพ (Commons, ๑๙๑๓ : ๗๖) และต่อมา Commons ได้เสนอผลงานเกี่ยวกับด้านสหภาพของชนชั้นขายแรงงาน (Wage-earning class) ซึ่งจะตั้งขึ้นขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อต่อรองสิทธิในระหว่างข้อตกลงทางการค้ากับนายจ้างให้เกิดความเท่าเทียมซึ่งกันและกัน และยังสรุปว่าสหภาพที่ตั้งขึ้นนี้มีใช่เป็นความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น ในการปฏิบัติความรู้สึกของพวกนิยมลัทธิสังคมนิยม แต่เป็นความสำนึกในความแตกต่างระหว่างอัตราค่าจ้าง (Wage Consciousness) ในแง่ของความรู้สึกที่จะแยกตัวออกจากชั้นนายจ้าง แต่จะยังคงเป็นผู้มีสัมพันธภาพร่วมทางผลประโยชน์ (partnership) (Commons, ๑๙๓๖ : ๑๕)

งานวิจัยของ Manis และ Galtzer ได้พยายามพัฒนาดัชนีของความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น แต่เป็นเพียงผลความสำเร็จที่มีใช่เป็นเรื่องที่น่าสนใจนัก ซึ่งผู้วิจัยทั้ง ๒ ก็ขอให้มีการค้นหาในเรื่องคำอธิบายของคำว่าความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นต่อไป

๖. Alejandro Tortes ทำวิจัยเรื่อง "On the Interpretation of Class Consciousness" (Tortes, ๑๙๓๑ : ๒๒๘ - ๔๓) Tortes ได้กล่าวว่า มโนภาพเกี่ยวกับความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นมักจะนำมาใช้ในการศึกษาสังคมวิทยาทางการเมืองในสภาวะของการเกิดกลุ่มหัวรุนแรงซ้ายจัดในชนชั้นที่ต่ำกว่า ซึ่งมีผลกระทบไม่เพียงเป็นความรู้สึกที่เกิดจากความอัดอั้นตันใจ แต่รวมถึงความรู้สึกที่ปัจเจกบุคคลสร้างคำจำกัดความให้กับข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในโครงสร้างสังคมมากกว่าการตำหนิตัวของพวกเขาเหล่านั้นเอง อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่การสร้างรูปแบบสากลในปัจจุบันเกี่ยวกับความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นได้รับความล้มเหลวที่จะชี้เฉพาะตามข้อสมมติฐานที่ให้คำทำนายจากสัมพันธภาพอันแท้จริงของสหสัมพันธ์และการกระทำระหว่างกันในตัวแปรเกี่ยวกับความอัดอั้นตันใจ การสร้างคำจำกัดความในโครงสร้าง และกลุ่มพวกหัวรุนแรงซ้ายจัด ข้อมูลที่นำมาศึกษานี้ได้ทำการศึกษา ๒ ครั้ง ต่างเวลากันกับบุคคลในชนชั้นต่ำของเมืองซานติเอโก ประเทศชิลี โดยกำหนดการศึกษาเป็น ๒ วัตถุประสงค์ ผลการศึกษาให้การสนับสนุนตัวแปรที่สร้างพฤติการณ์ในด้านการตีความสัมพันธ

ภาพทางสหสัมพันธ์ (Corelational Interpretation) แต่ไม่สนับสนุนการตีความสัมพันธ์ภาพ ทางด้านการกระทำระหว่างกันของตัวแปร (Interactive Interpretation) ฉะนั้นการค้นพบครั้งนี้จึงต้องพิจารณาถึงขีดความจำกัดของตัวแปรและตัวแปรที่ซ่อนเร้น อันมีส่วนในการตีความสำคัญในความแตกต่างระหว่างชนชั้นด้วย

จากผลงานวิจัยของ Tortes ผู้ซึ่งได้พยายามศึกษาการตีความสำคัญในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในรูปของผลการเกิดกลุ่มคนพวกหัวรุนแรงซ้ายจัดที่มีทั้งความอึดอันตันใจต่อการได้รับความทุกข์ยากและความขมขื่นในชีวิต และจะเป็นผู้สร้างคำตำหนิต่อข้อกำหนดของ โครงสร้างสังคมที่ทำให้พวกเขาต้องตกอยู่กับสภาวะการณดังกล่าว ฉะนั้นในการตีความในด้านสัมพันธ์ภาพทางสหสัมพันธ์จะพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติเนื่องจาก ผู้ที่มีหัวรุนแรงซ้ายจัดนั้นจะเป็นกลุ่มคนที่มีแต่ความอึดอันตันใจ และสร้างคำตำหนิต่อข้อกำหนดของ โครงสร้างในสังคมนั้น ๆ แต่ไม่สามารถตีความในด้านสัมพันธ์ภาพทางการกระทำระหว่างกันได้ เนื่องจาก Tortes ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า กลุ่มคนที่มีความอึดอันตันใจและชอบตำหนิต่อข้อกำหนดของ โครงสร้างในสังคม จะเป็นตัวแปรกำหนดสาเหตุของอุบัติการณ์ที่ทำให้เกิด เป็นกลุ่มคนพวกหัวรุนแรงซ้ายจัดได้ ในขณะที่ Tortes ก็ไม่สามารถที่จะปฏิเสธว่าการตีความสำคัญในความแตกต่างระหว่างชนชั้นในรูปแบบดังกล่าวนี้ สัมพันธ์ภาพทางการกระทำระหว่างกันของกลุ่มคนที่มีความอึดอันตันใจ และชอบตำหนิต่อข้อกำหนดของ โครงสร้างในสังคม จะไม่เป็นตัวแปรกำหนดสาเหตุของอุบัติการณ์ที่ทำให้เกิด เป็นกลุ่มคนพวกหัวรุนแรงซ้ายจัดเสมอไปด้วย ซึ่งเรื่องนี้ขึ้นกับข้อจำกัด เจื่อนไขและข้อผิดพลาดในเทคนิคของการสำรวจวิจัย และงานวิจัยเรื่องนี้ของ Tortes มิได้กำหนดข้อจำกัดเจื่อนไข และค้นพบข้อผิดพลาดเกี่ยวกับวิธีการวิจัยที่จะเสนอ เพื่อ เป็นข้อแย้งและให้คำสนับสนุนผลงานวิจัยของ Tortes เลย หรือแม้แต่จะเป็นข้อเสนอแนะตัวอย่างที่จะเป็นแนวคิดให้ทำการศึกษารวิจัยต่อไปได้อย่างรวดเร็ว

ฉะนั้นงานวิจัยนี้ Tortes ยอมรับว่าเหมือนการอ่านภาพแสดงแบบชนิดของปัญหาทางค่าน สังคมวิทยาการเมือง ซึ่งมุ่งที่จะศึกษาพวกหัวรุนแรงซ้ายจัด และปรากฏการณ์เชื่อมโยง แต่ขาดการสนับสนุนจากข้อสมมติฐานที่แสดงการกระทำระหว่างกันของตัวแปรกำหนดดังกล่าว ซึ่งจะเพิ่มการกำหนดค่านิยมของการตีความความสำคัญในความแตกต่างระหว่างชนชั้น เพื่อจะพิสูจน์หาความถูกต้อง โดยปราศจากข้อผิดพลาดต่อไปในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

จากการพิจารณาความสำคัญของปัญหาและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้ :-

- ๑ เพื่อศึกษาหาเงื่อนไขเพิ่มเติมจากแนวคิดของ Marx ที่เกี่ยวกับความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น ความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องในสถานภาพประกอบการวิเคราะห์
- ๒ เพื่อศึกษาหาระเบียบวิธีในการวัดความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดลำดับชนชั้นของตัวตนตาม โครงสร้างสังคม โดยใช้ข้อกำหนดตามแนวคิดของทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Concept) ของ Mead
- ๓ เพื่อศึกษาหาข้อเสนอแนะที่จะสร้างแนวร่วมในทางปฏิบัติ อันเป็นวิธีหนึ่งในการสร้างความเป็นธรรมและลดช่องว่างทางสังคม รวมถึงลดถึงการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชาติ โดยมีพลังประชาชนหนุ่มสาว เป็นกำลังสำคัญในการสร้างชาติ

แนวความคิดและข้อสมมติฐาน

๑ แนวความคิดในการวิจัย จากแนวความคิดของ Marx เกี่ยวกับความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น (Class Consciousness) (Swingewood, ๑๙๗๕ : ๑๑๓) Marx ได้ให้ทัศนะว่า ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นมาจากการที่กลุ่มบุคคลมีความตระหนักว่าสังคมมีโครงสร้างทางชนชั้น (สูง, ต่ำ) เกิดขึ้น และตนเองมีความสำนึกว่าตนเองนั้นอยู่ในชั้นใด (สูง, ต่ำ) ของสังคม (Class in itself) อันนำไปสู่การกระทำเพื่อชั้นที่ตนอยู่ (สูง, ต่ำ) อย่างแท้จริงในการรักษาและได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชั้นของตน (สูง, ต่ำ) (Class for itself) แนวความคิดดังกล่าวนี้ Marx ได้ใช้วิเคราะห์กับชนชั้นกรรมาชีพซึ่ง Marx คิดว่าเป็นพวกชั้นต่ำในสังคมที่ได้รับการกดขี่ขูดรีด ผลประโยชน์จากพวกชนชั้นสูงคือนายทุน ชนชั้นกรรมาชีพจึงเกิดมีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นและผดึกกำลังเพื่อขจัดชนชั้นนายทุนเสีย และให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

ตามแนวความคิดของ Marx ในแต่ละขั้นตอน สามารถเชื่อมโยงแนวความคิดของนักสังคมวิทยาท่านอื่น ๆ สร้างเป็นแนวความคิดในงานวิจัยได้ดังนี้

๑ เชื่อมโยงกับแนวความคิด "I" และ "ME" ในทฤษฎีตัวตน (Self-Conception) ของ G.H. Mead (Meltzer, ๑๙๖๘ : ๙ - ๒๔) ซึ่งเป็นทฤษฎีของความสำนึกในตัวตนในเรื่องทั่ว ๆ ไป แต่สามารถนำหลักเกณฑ์ของทฤษฎีมาอธิบายขั้นตอนในแนวคิดของ Marx ที่ตนเองมีความสำนึกว่าตนเองอยู่ในชั้นใดชั้นหนึ่ง หมายความว่าตนเอง (กรรมกร) จะมีความตระหนักและระบุว่าตนเองอยู่ในชั้น (กรรมกร) เหมือนกับที่ตนเอง (กรรมกร) คิดว่าตนเองอยู่ในชั้นกรรมกรด้วย ซึ่งสภาพความคิดนี้เรียกว่า มีความสอดคล้องชั้นในสถานภาพของกรรมกรว่า "เป็นกรรมกร" แน่ ๆ จึงจะเกิดความรู้สึกที่มีส่วนได้ส่วนเสียและร่วมพลังที่จะสร้างผลประโยชน์ให้ตนและชั้นของตน (กรรมอาชีพ) ได้

๒ เชื่อมโยงกับข้อวิพากษ์วิจารณ์ผลคำทำนายของ Marx เกี่ยวกับความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นที่ Marx มีเงื่อนไขว่า เกิดเฉพาะกลุ่มที่ได้รับการกดขี่ซึ่งระบุว่า เป็นในกรรมกร แต่ในความเป็นจริงแล้วความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นไม่เกิดกับกรรมกรในสังคมใด ๆ เลย และมีแนวโน้มที่จะไม่เกิดความรู้สึกในระดับดังกล่าว (Dahrendorf, ๑๙๕๕ : ๑๑๘) นอกจากนี้ Marx เน้นพิจารณาทางเศรษฐกิจและทางรัฐศาสตร์มากเกินไป จึงมิได้พิจารณาและคำนึงถึงในแง่ทางสังคมอย่างเพียงพอ ทำให้ Marx ไม่ได้เน้นเรื่องการสร้างรูปแบบของชน (Class Formation) อันมีองค์ประกอบเกี่ยวกับบทบาท (role) สถานภาพ (status) และภาระหน้าที่ (function) ซึ่งรวมอยู่ในเหตุการณ์และความรู้สึกในการกำหนด "ชน" ที่จะต้องทดสอบและสังเกตเป็นประการสำคัญด้วย

๓ เชื่อมโยงแนวความคิดของ Ralf Dahrendorf และนักสังคมวิทยาพลวัต ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าสังคมมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่นแนวความคิดของ Spengler, Toynbee, Sorokin, Chapin and Kroeber, Alfred Weber, Ellwood, MacIver, White and Childe, Moore เป็นต้น (Timasheff, ๑๙๕๕ : ๒๗๑ - ๘๖) ผลของการเปลี่ยนแปลงในสังคมอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านรูปแบบและโครงสร้างของสัมพันธ์ภาพ จึงทำให้ไม่มีตัว

กำหนดทางเศรษฐกิจในทฤษฎีทางสังคมของ Max Weber ที่จะสร้างลักษณะความสำนึกในความแตกต่างระหว่าง
 ชั้นชั้น มีแต่เพียงความตระหนักในบทบาทเคร่า ๆ (Status Consciousness) ซึ่งมีความหมายว่า
 บุคคลมีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องในสถานภาพตามทฤษฎีแห่งตัวตนนั้น จะคงลักษณะและดำเนินให้มี
 ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชั้นชั้นในสังคมไว้ได้ทั้ง ๒ กรณี (Swingewood, ๑๙๗๕ : ๒๑๖)

๔ ได้นำแนวคิดของ Max Weber ที่กล่าวถึงการพัฒนาความสำนึก
 ในความแตกต่างระหว่างชั้นชั้น ในส่วนหนึ่งจะมาจากบุคคลนอกชั้นนั้นได้ โดยบุคคลนอกชั้นจะชี้และตีความ
 เพื่อสร้างความสำนึกให้กับชั้นที่จะเกิดความสำนึกแทนที่บุคคลชั้นนั้นจะเกิดความสำนึกเอง Weber เรียก
 พวกนอกชั้นที่สร้างความสำนึกนี้ว่าพวก Intelligentsia (Zeitlin, ๑๙๗๓ : ๑๒๙) และพวกนี้มัก
 เป็นพวกมีความรู้อยู่ในระดับมีการศึกษา

๕ จากแนวความคิดของ Max Weber ว่าพวก Intelligentsia
 นี้อาจมีความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชั้นชั้นนั้นด้วย จึงจะสามารถสร้างสภาพความรู้สึกให้ผู้อื่นคล้อย
 ตามได้ หรือไม่และชนนอกชั้นนี้จะหมายถึงกลุ่มนิสิตนักศึกษาได้หรือไม่ ที่แสดงบทบาทนี้ และจะเป็นพวกที่
 ไม่มีความสอดคล้องในสถานภาพได้หรือไม่ ที่เกิดความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชั้นชั้น

จากแนวความคิดรวมยอดทั้งหมด ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะศึกษาความสำนึกในความแตก
 ต่างระหว่างชั้นชั้นในกลุ่มนิสิต โดยใช้กรณีศึกษา นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังราย
 ละเอียดในข้อสมมติฐานในข้อ ๔. ๕

๕ ข้อสมมติฐาน "ความไม่สอดคล้องในสถานภาพว่าจะส่งเสริมความสำนึกในความ
 แตกต่างระหว่างชั้นชั้น"

๕. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ความสำนึกในความแตกต่างระหว่าง
 ชั้นชั้นหรือความสำนึกในเรื่องชั้นชน

ความตระหนักในความแตกต่างที่มีอยู่ระหว่างฐานะ
 ชั้นชนของตนเองที่จะรับรู้และระบุตนเองว่าอยู่ใน

(Class Consciousness)

ชั้นใด และมีน้ำใจรักและภักดีต่อชั้นชนของตน
เอง และอาจจะส่งเสริมความรู้สึกต่อชนชั้นอื่น
รุนแรงขึ้น

ความตระหนักในความแตกต่าง
ระหว่างชนชั้น (Class
Awareness)

การรับรู้ว่าคุณอยู่ในชั้นใดในสังคม แต่ไม่มี
ความรู้สึก เป็นศัตรูกับชั้นอื่น ไม่เกิดความรู้สึก
ที่ตก เป็นเหยื่อของชนชั้น และยอมรับในความ
แตกต่างของชั้นชนในสังคม และมีความคิดว่า
ไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การใช้วิถีทางทางการ
เมืองในการบรรลุถึงจุดหมายของการต่อสู้
ทางชนชั้น

การระบุชั้นทางสังคม (Class
Identification)

การรับรู้และเข้าใจว่าคุณอยู่ในชั้นใดในสังคม
แต่ไม่มีจุดหมายที่จะรวมแนวความคิดและ
กิจกรรมใด ๆ ในชั้นทางสังคมนั้น และร่วม
ต่อสู้ทางชนชั้น

ความสอดคล้องในสถานภาพ

การที่ตัวคุณมีความสำนึก และรับรู้เพื่อระบุ
ว่าคุณอยู่ในชั้นใด และคิดว่าคนอื่นคิดว่า
คุณอยู่ในชั้นนั้นด้วย

ความไม่สอดคล้องในสถานภาพ

การที่ตัวคุณมีความสำนึกและรับรู้เพื่อระบุ
ว่าคุณอยู่ในชั้นใด แต่อาจคิดว่าผู้อื่นคิด
ว่าคุณอยู่ในชั้นอื่นที่ไม่ตรงกับที่ตนคิดว่าอยู่
ในชั้นนั้น ๆ

โครงสร้างทางสังคม

สัมพันธภาพของบุคคลในสังคมที่ปรากฏตาม
สถานภาพบทบาท อำนาจหน้าที่ ในตำแหน่ง
ชั้นทางสังคมที่ก่อให้เกิดลำดับความสูงต่ำใน
สังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑ . ในกรณีที่วิจัยได้ว่า ความไม่สอดคล้องในสถานภาพของนิสิตฯ ก่อให้เกิด
ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้น สามารถทำให้ความสำนึกนั้น ๆ สลายไปได้ถ้า
ขจัดความไม่สอดคล้องในสถานภาพของนิสิตฯ ให้หมดไป โดยวิธีการอบรมบ่มนิสัย

การสอนในหลักสูตรของ โรงเรียนทุกระดับ และการฝึกอบรม เพื่อสอดแทรก เนื้อ
หา เกี่ยวกับชนชั้น เป็น เอก ลักษณะของชนชาติไทยอันมิได้มีความหมาย เกิดจากแนวคิดของนักคิด
ชาวต่างชาติในลัทธิใด ๆ ทั้งสิ้น ก่อให้เกิดความเข้าใจ รับรู้ และตระหนักในความหมายทั่ว
ไปร่วมกันในชาติ เกี่ยวกับชนชั้นในสังคมไทยอย่างแท้จริง และเสริมค่านิยมการเสียสละ เพื่อ
ผลประโยชน์ของส่วนรวมอันหมายถึงชาติ เป็นประการสำคัญ ช่องว่างในการระบุด้านภาพทาง
ชนชั้นของตนเอง และความคิดว่าคนอื่นระบุดัวเราให้อยู่ในสถานภาพทางชนชั้นใดของสังคมก็
จะมีลักษณะลดแคบเข้าทุกที จนบุคคลหรือสมาชิกภายในชาติไม่สามารถที่จะสร้างความรู้สึกล
สะสมความไม่เป็นธรรม ซึ่งก่อให้เกิดความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นได้อีกต่อไป
และเมื่อนั้นการโฆษณาชวนเชื่อ การปลุกระดมมวลชน การบิดเบือนข้อเท็จจริงบางส่วน
เพื่อชักจูง และกลลวิธีอื่น ๆ ของลัทธิ หรือพรรคคอมมิวนิสต์ ก็จะใช้ไม่ได้ผลอีกต่อไป การปรับ
ปรุงสังคมชาติไทยเป็น เอก ลักษณะของตน จะดำเนินไปสู่ความมั่นคงอันถาวรอย่างสันติสุข โดย
ดำรงไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๒ . ในกรณีที่พบว่า ความสอดคล้องในสถานภาพของนิสิต ฯ ก่อให้เกิดความ
สำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นตามทฤษฎีของ Marx แล้วสามารถจะแก้ไขให้หายไป
โดยวิธีการอบรมบ่มนิสัยดังกล่าวไว้แล้วในข้อ ๑ นั้น แต่มีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า นิสิตที่มี
ความสำนึกในความแตกต่างระหว่างชนชั้นจะมีแนว โนม์ที่มีจำนวนน้อยมาก และจากที่มีจำนวน

น้อยมากจึงกลายเป็นพวกที่มีแนวคิดเบี่ยงเบนไปจากสังคม (Deviance) และผลที่ได้รับจากสังคมซึ่งให้แก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้ (Sanction) ก็คือ การที่บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถที่จะอยู่ในสังคมได้ หรือภาษาทั่วไปที่รู้จักกันคือ ต้องเข้าไปอยู่ในป่า หรือไม่ก็กลายเป็นบุคคลที่ยินยอมทำตามสังคมกำหนด (Conformity) ซึ่งผลรับทั้งสองไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาบุคคลกลุ่มนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างไรเลย เพราะกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถจะอยู่ในสังคมต้องเข้าป่าจะมีแนวโน้มที่ถูกชักจูงให้หลงผิดมาคิดทำลายประเทศชาติได้ ส่วนมากที่ยินยอมทำตามสังคมกำหนดก็จะอยู่ในสังคมด้วยความเบื่อหน่าย และมีความหดหู่ในจิตใจมีแนวโน้มที่จะสร้างประโยชน์เพื่อส่วนรวมได้ยาก

ฉะนั้นจากข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้น จึงควรหาทางแก้ไขและปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น จึงจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

๓ . ในกรณีที่มีนิสัยมีความสอดคล้องในสถานภาพหรือมีความไม่สอดคล้องในสถานภาพ และก่อให้เกิดความรู้สึกในระดับความตระหนักในความแตกต่างระหว่างชนชั้น เป็นส่วนใหญ่แล้ว ย่อมแสดงว่ามีนิสัยยังไม่มีความกระจ่างในเรื่องชนชั้นที่เพียงพอ และยังสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างสังคมในระบบชนชั้นมีความเลือนลาง และไม่สามารถสร้างความเข้าใจในเรื่องชนชั้นว่า มีหรือไม่มีในสังคมประกอบกับ โครงสร้างสังคมไทย เป็นแบบชนิดของผู้อุปถัมภ์กับผู้ได้รับการอุปถัมภ์ (Patronage and Client) (Rabibhadana, Akin, 1975:93-123) จึงทำให้สังคมไทยมีค่านิยมที่จะช่วย เหลือจุนเจือและอยู่ในสังคมด้วยการพึ่งผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน (Partnership) แต่ไม่ได้กำหนดและเข้าใจในเรื่องผลประโยชน์ว่าจะต้องมีลักษณะที่มีความเป็นธรรมเท่านั้น จึงทำให้สังคมไทยไม่สามารถแก้ไขปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้

ฉะนั้นจึงควรกำหนดค่านิยมของระบบการอุปถัมภ์ และการได้รับการอุปถัมภ์ ให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้องและเป็นธรรม จะช่วยแก้ไขและปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้นได้